

կը զարդանան, կը զօրանան, կը կատարեալագործունին և կը յառաջագիմեն, սիրոյ և եղբայրութեան մէջ, առաքինութեան և մարդասիրութեան մէջ, կրթութեան և դաստիարակութեան մէջ, միով բանիւ ամեն օգտակար բանի մէջ. հետեւաբար կը սլարուաւորինք համարձակ խոստովանիլ, որ ներկայ դարուն այն ամեն շնորհքները, այն ամեն յառաջագիմութիւնները, այն ամեն դիւրութիւնները և բարիքները, զորս այսօր ընդհանուր մարդ-

կութիւնը կը վայելէ, կը պարտինք Քրիստոնէութեան և Աստուածային Ս. Գրոց, որ նոյն Աստուածային կրօնի օրինագիրքն կամ լաւ եւս է ասել դասագիրքն է. ապա ուրեմն սոյն բազմաթիւ քննութենէն ևս ակնյայտնի կը տեսնուի թէ Ս. Գրոց ընթերցանութիւնը կամ լաւ եւս է ասել ուսումն՝ սրբան կարեւոր է մարդոյն ամեն բանի համար եւս:

(Շարունակելի:)

Խ Ա Չ Ե Լ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Ո՛վ, զոր 'ի նուէր ինձ ետուն շրթունքն անզօր ոգեսպառ,
Յողջոյն յետին հրաժեշտին, հուսկ 'ի շնչոյն տուր և առ,
Խորխորհնէրդ սուրբ նըշան, պարգեւ ձեռին դաշխահար,
Ո՛վ Արարչիս վեհ նըկար:

Քանի՛ լալիք զանձկացրեաց թացին ըղբոյդ պատուանդան,
Յօրմէհետէ 'ի ձեռս իմ անկար աստէն դողդոջուն,
Թողեալ զուրուք վըկայի ըզծողըն ջերմ յեռանդան,
Տամսէկ գեռ հուսկ 'ի շնչոյն:

Տըմոյն լապտերք փայլէին յետին յաղօտ ինչ նըշոյլ.
Երէցն անդէն մըմընջէր զանող եղերք ըզմահուն,
Հանգոյն երգոց ողբագին՝ զոր մնչիցէ քաղցրասոյլ
Մայր առ մանկիկն իւր 'ի քուն:

Ճակատն յուսոյն իւր պարկեշտ ունէր ըզ հետս անդ անջինջ.
Եւ 'ի դէմս իւր մահագոյն՝ յօգոստափառ հարեալ գեղ,
Վիշտն անցաւոր փախըստեայ՝ դրօշմէր ըզնորհըս իւր ջինջ,
Եւ մահ՝ ըզփառսըն չըքեղ:

Հողմ ո գգուէր հեղաբար ըզհերս գլխոյն հոլանի՝
Մերթ բացխրիկի մերկանայր և մերթ քողէր ըզդէմս իւր.
Զերդ 'ի շիրիմ մարմարեայ ճօճեալ ճեմին յերերի
Ըստուերք նոճեաց թըխաթոյր:

Մին 'ի ծղեացն ըզմահճէն մեռելոտի կայր առ կախ .
 Ըզմիւսն ինքնին լանջս 'ի կոյս թեթեւակի անդ ծալէր ,
 Գոգ 'ի խնդրել անգագար և հուպ ամել յիւրն երախ
 Ըզիրկողին իւր պատկեր :

Շրթունքն 'ի նա անձկայրեաց՝ դեռ ժպտէին անդ 'ի կէս ,
 Այլ համբուրին ընդ շրթինդ ոգեակն ելիք զիւր մարմին .
 Զերդ ըզլնդրուկ ամբրոսեան՝ զոր լափիլիզէ բոց հրակէզ
 Զեւ հրդեհեալ զայն բնաւին :

Արդ ողջ 'ի նինջ մահազդեաց նիրհէր շրթանցն 'ի կապոյտ .
 Հեւքն 'ի կրծոյն ծանրաբուն՝ ոչ եւս հծծէր սլաց առ սլաց .
 Ու ախանողիքն հեզաբար զաջքն անդէն շիջանուտ
 Անկանէին դեռաբաց :

Այլ իմ ոսկերքս ըզդողի քսմնասարսուռ հարեալ յահ՝
 Եւ չիլսէի՝ մատչել հուպ առ այդ նշխար՝ սիրազեղ .
 Իբր անշըշունչ մեծաշուք վայելութեամբ իւրով մահ
 Սրբէր ըզնէ կուսագեղ :

Զիլսէի՝, ո՛հ . . . այլ երէցն ետես զիմ համր ըղձութիւն .
 Ու ոյծ իւր մատամբք ըզնըւն խաչին առեալ 'ի ձեռին՝
 “Նա՛ ինքն ահա յիշատակ , նա՛ ինքն և յոյս զըւարթուն ,
 Տար՛ զայնս ընդ.բեզ որդեակ իմ” :

Այո՛ , կալաց ըզբեզ պինդ ո՛ մահաձիրդդ պարգեւ .
 Յայնմ օրէ և առ յապայ եօթիր փոխեաց ըզտերեւ
 Զոր յանանուն 'ի շիրմին տնկեցի ծառ երկնաբերձ ,
 Եւ դու ցանգ յիս կացեր մերձ :

Պահպան անբուն եղեալ յար մեծամոռաց հէգ սրտիս ,
 Ընդ հինգն ամաց բարդ 'ի բարդ՝ 'ի յուշ ետուր միշտ յորդոր .
 Եւ իմ աչկունք ցողաթուրմ շիթ շիթ հեղին անդ լալիս
 Խաչին նամէտն 'ի խրխոր :

Ո՛վ երկնասլաց վեհ հոգւոյն հաւատարիմ դու ընկեր ,
 Եկ և հանգիր 'ի սիրտ իմ , աստ՛ տունը ինձ յայտնութիւն ,
 Զինչ նէ հծծէր .բեզ մեղմիկ՝ երբ չունչ ձայնին իւր կերկեր
 Քոյդ մըմնջէր լոկ զանուն :

Նսեմաստուեր 'ի ժամուն՝ յոր հոգին յինքն ամփոփեալ ,
 Ի բալս աղջից անթափանց՝ քողածածուկ 'ի համբուն ,

Ի յուրտ զգացմանցս անգր 'ի տար խուսեալ փախչի քայլ առ քայլ
Խոնք 'ի յետին մեր ողջոյն :

Յորժամ ոգիք մեր առ կախ ընդ մէջ կենաց և մահուան ,
Իբր ըզպըտուղ ինչ բեռամբն յաղուբայնւոյն բացախիլ ,
Առ մէն շնչոյս տուր և առ ճոճեալ ճեմիմք 'ի տատան
Յայգոյ շերմին 'ի տեսիլ :

Մինչ նըւագաց և ջայլից խառնաշրփոթ շօինդ և բամբ
Ո՛չ եւս զուշ մեր ըսթափէ զնիրհեան 'ի քուն մահաստուեր .
Ոգեւարին 'ի շրթունս մածեալ 'ի դառնրն տադնապ ,
Զերդ մըտերիմ անձնըէր ,

Առ լուսասփիռ փողփողել յանձուկ շաւղին անդ 'ի ստուեր ,
Եւ համբառնալ առ Աստուած զաչացն աղօտ հայեցուած ,
Ո՛վ միխթարդ երկնառաք՝ զո՞ր ձայնս արդեօք մնէցեր
Յունկըն նորին , զն խօսեաց :

Զի դու գիտես մեռանիլ , և աստուածեան արտասուք
Ի գիշերին յոր 'ի զուր կացեր առ հայր քո յաղթ ,
Շիթ շիթ թացին անդ զարմատըս ձիթենւոյն սրբաշուք
Յերեկորեայ յառաւօտ :

Վերուստ խաչին ուր աչկունքդ կշռեցին զայդ մեծ խորհուրդ ,
Տեսեր ըզմայրդ յարտասուս և զէս 'ի սուգ և յաւաղ .
Ըշիրեքիսդ իբր ըզմեղ թողեր յերկրի որբ պանդուխտ ,
Եւ ըզմարմինդ 'ի դագաղ :

Երդուեալ յայդ մահ աստուածեան՝ մաղթեմ լիցի և հիքոյս
Ողբամնչիկ զայդ հառաչ 'ի ծոց սիրոյդ արձակել .
Մինչ իմ յետին հնչէ ժամ՝ թող քոյդ և քեզ լիցի յուշ ,
Ո՛վ որ գիտեսդ մեռանել :

Ելից հետոցն 'ի խնդիր՝ յոր շունչն յետին հեղասահ
Արձակեաց առ ոտըս քո զանդառնալին իւր հրաժեշտ .
Եւ իւր ոգեալին ընդ առաջ գայցէ հոգւոյս հորդել ռահ
Յարդանդ Վահին լուսահեշտ :

Իցիւ յայնժամ տեսիլ ինչ ծանրութախիծ և խաղաղ ,
Մեռելահան իմ մահճին կացեալ սրգով աւընթեր՝
Իբրեւ հրեշտակ լալագին քաղէր յանշունչն իմ երախ
Զաւանդըն զայն սրբանուէր :

Քաղցրացո՛ղ զժամս իւր յետին , ըզիրթոտ քայլս իւր անդեւն .
Եւ զերդ գրաւ ինչ նուիրեալ 'ի յոյս ու 'ի սէր գեղաւէտ ,
Թո՛ղ անցցէ կարգ ըստ կարգէ յանցաւորէն փախըստեայ՝
Առ որ կացցէ զնրն ըզյետ :

Մինչեւ յօրն այն ուր թափանց ընդ մաւթ կամարս մեռելոյ՝
Եթնահնչակ բարբառ մի զնա հրաւիրեալ ընդ երկին ,
Համանգամայն զարթուցէ զնիրհողան 'ի ստուեր փրկագործ
Յաւէրժական սուրբ խաչին :

ԼԱՄԱԹԻՆ

Ա.-Է. Կարապետեան :

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

(Շարունակութիւն , տես թիւ 6 :)

Բ. Արքուհի :

Արքունքը՝ մարդոյ կենաց երկրորդ շրջանն , Պատանեկութեան ընթացաւորութիւնն է երիտասարդութեամբ կը վերջանայ : Այս հասակը կըսկսի երկրորդ ակուայ հանելէն : Մինչեւ այս ատեն գոգոյցս բնութեան ճիգն էր իւր աւանդը պահպանել ու աճեցնել , մի միայն Սննդեան և աճեցման հարկաւոր ծառայութիւններ կը մատուցանէր նա դեռահաս մարդոյն , որ կ'ապրէր անգործ եւ բոլորովին տարբեր կեանքով մը . միշտ տկար , ինքն իւր մէջ ամիտփեալ , առանց իւր նմանաց հետ հաղորդակցելու կարողութեան , բայց ահա վաղ ընդ փոյթ կենաց պայմանները կը բաղմատարտին , մարմինը հետզհետէ աճելով և կատարելագործուելով՝ նորանոր զօրութեամբ և կարողութեամբ կը զարգանայ : Բնութեան Գարունն է սա , եղանակ հաճոյից և զուարճութեան , յորում

բուռն կրքեր և զանոնք զսպելու համար մարդկային արուեստիւ բնութեան դէմ հնարուած միջոցներ իրարու դէմ կը մարտնչին :

Պատանեկութեան նշանները կ'ըսկըսին երեւիլ մանչերունը՝ հասարակօրէն 14-16 , իսկ աղջիկներունը՝ 12-14 տարեկան հասակին մէջ , թէեւ այս ժամանակամիջոցն կը տարբերի կենաց զանազան պարագաներուն՝ Սննդեան , Կլիմային և եղանակի տարբեր աստիճաններուն համեմատութեամբ . Սուրբաբար սննդարար և առատ կերակուր ունեցող , տաք կլիմայի մէջ ապրող մանկունք աւելի կանուխ կը ստանան աճումն , քան հակառակջպարագայի մէջ գտնուողներն : Մանչերն աղջիկներէ աւելի երկար ժամանակի պէտք ունին այս հասակին հասնելու համար . վասն զի իրենց մարմինը աւելի հոծ , ջղերը պինդ , ոսկորներն հաստակաղմ և հասակը մեծադիր ըլլալով առ նուազն 2-3 տարի աւելի կ'ուղէ աճումն ստանալու համար :